

Oponentský posudek diplomové práce *Rozplétání předem určených cest*

Diplomantka: BcA. Klára Samcová

Oponentka: Mgr. Veronika Soukupová

Diplomantka Klára Samcová zvolila pro téma své závěrečné práce zcela aktuální, společensky angažované téma s nevyhnutelně osobním přesahem, pro jehož interpretaci si vybrala médium textilu. Během procesu se opakovaně navracela k prožívání vlastní tělesnosti, které však dokázala uchopit v širším společensko-politickém kontextu. Osobní zkušenosti autorka ukotvila v koncepčně volených teoretických rámcích a kulturních referencích. Samcová se obracela k marginalizovaným momentům v životech žen a menstrujících osob, z nichž některé jsou společností dosud tabuizovány nebo problematizovány, aby s oporou v psaní feministických autorek načrtla dalekosáhlé kontexty „systematické společenské stigmatizace“. Znepokojení nad stavem věcí, ale také nad nedostatečností veřejného diskursu, reflektuje zejména v teoretické části práce.

Zvolené téma na různých rovinách Samcová artikuluje v praktické části. Využívá k tomu textilní prostředky, přičemž si zcela uvědomuje historické a kulturní konotace textilního materiálu, který je nutné spojovat s represivními praktikami, ale také s emancipačními snahami minulosti i současnosti. Své dílo chce vědomě situovat do „matrilinéárních“ dějin umění, vychází proto z přiznané inspirace díly ženských umělkyní. Pracuje však zároveň s odkazy na dějiny textilního umění 20. století ve smyslu neoddělitelné souvislosti tohoto typu tvorby s užitými, dekorativními aspekty, které dohromady s vazbou k „ženské práci“ komplikovaly – a stále komplikují – jejich integraci do výrazně patriarchálního euroamerického narativu moderního umění. Právě tyto nuancovanější vrstvy práce, které autorka zapojuje s porozuměním díky své pozici praktikující textilní výtvarnice, poukazují na celkovou hloubku projektu. Výtvarný záměr Samcová propojuje s více či méně náročnými technologiemi textilní tvorby tak, aby nacházela adekvátní výraz pro svá sdělení. V instalaci počítá s konfrontací souboru textilních děl s industriální realitou jejich vzniku. Symbolicky tím poukazuje na mechanizovanou i repetitivní činnost, která je zakořeněná také v konceptu „ženské práce“, jež se i přes genderový přívlastek týká všech.

V teoretické části práce se diplomantka opírá primárně o úvahy současných autorek, které navazují na snahy svých předchůdkyň a předchůdců, jak Samcová v některých pasážích naznačuje. V případě dalšího rozpracování tématu bych doporučila seznámit se blíže také se starší literaturou věnovanou feministickému přemýšlení.

Obě části diplomové práce vystupují v provázanosti jako přesvědčivý příspěvek do diskuze přesahující umělecko-teoretický rámec. Dílo Kláry Samcové se vyjadřuje současným vizuálním jazykem a ve své materialitě je působivé, přičemž při pozornějším zkoumání celkového konceptu sděluje hluboce osobní a výrazně politické stanovisko.

Práci proto hodnotím stupněm výborně (1) a doporučuji diplomantce udělit titul MgA.

V rámci obhajoby bych poprosila autorku o zodpovězení dvou doplňujících otázek:

1. Jakým způsobem přemýšlí o pozici své tvorby vzhledem ke kategoriím volného a užitého umění?
2. Jak uvažuje o propojení konkrétních technik či technologií s výtvarným konceptem?

V Praze, dne 1. 6. 2025

Mgr. Veronika Soukupová

